

betreffen een aantal communautaire aspecten maar daarnaast ook aspecten aangaande het Schengen-aquis, te weten de gerechtelijke samenwerking tussen de Unie en Zwitserland. De voornaamste reden waarom er nog geen overeenstemming werd bereikt tussen de Europese Unie en Zwitserland is gelegen in het feit dat Zwitserland ten aanzien van de gerechtelijke samenwerking voor fiscale delicten bepaalde uitzonderingen wenst die niet aan de andere Schengen-partners zijn toegekend. Voor verschillende Lidstaten van de Europese Unie is deze Zwitserse eis niet aanvaardbaar omdat dit zou ingaan tegen het huidige Schengen-aquis. Er moet worden opgemerkt dat de onderhandelingen hierover en de onderhandelingen met Zwitserland over bepaalde communautaire onderwerpen (zoals de fraudebestrijding of de spaarfiscaliteit) als één pakket worden beschouwd en dat het daarom niet ondenkbaar is dat de Europese Unie op den duur voor de gerechtelijke samenwerking bepaalde concessies doet om één van de andere dossiers te deblokkeren en een algemeen akkoord te bereiken.

Initiatieven van het Griekse voorzitterschap

Op het gebied van het materiële strafrecht deed het Griekse voorzitterschap twee voorstellen.

Het eerste voorstel betreft een kaderbesluit inzake de toepassing van het 'ne bis in idem'-beginsel. Het doel van dit voorstel is om te komen tot een harmonisatie van de regels en de definities in verband met de toepassing van het 'ne bis in idem'-beginsel in de verschillende Lidstaten.

Het andere initiatief van Griekenland heeft betrekking op de bestrijding van de handel in menselijke organen en weefsels en strekt ertoe om gezamenlijke delictomschrijvingen en straffen voor misdrijven op het gebied van de handel in organen en weefsels te voorzien.

De onderhandelingen over beide voorstellen bevinden zich nog in de beginfase en zullen door het toekomstige Italiaanse voorzitterschap worden voortgezet.

Mathieu VAN RAVENSTEIN,
adjunct-adviseur dienst Europese coördinatie –
FOD Justitie

B. BELGIË

Wet 13 maart 2003 tot invoeging van een artikel 10, 6° in de Wet van 17 april 1878 houdende de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering (B.S. 19 mei 2003, eerste uitgave)

De Wet van 13 maart 2003 vervolledigt de implementatie van het Europees Verdrag tot bestrijding van terrorisme (Straatsburg, 27 januari 1977) door het Belgisch strafmachtsrecht uit te breiden tot feiten – m.i.v. de poging daartoe en de deelneming daaraan – strafbaar naar artikel 2 van dit instrument en gepleegd op het grondgebied van een verdragspartij. Het betreft ernstige misdaden tegen het leven, de individuele vrijheid of de fysieke integriteit van personen, alsook ernstige daden van geweld tegen goederen die mede personen in gevaar brengen, die niet opgenomen zijn in artikel 1. De nieuwe wet verleent bevoegdheid aan de Belgische rechterlijke autoriteiten om er kennis van te nemen, op voorwaarde dat de vermoedelijke dader in België – ook toevallig – aangetroffen wordt en hij aan de territoriaal bevoegde partij niet wordt uitgeleverd. De redenen die ten grondslag liggen aan de weigering uit te leveren worden door de wet zelf limitatief bepaald door verwijzing naar artikel 2 (exceptie van het politiek delict), 5 (discriminatieclausule) en 11 (regime van de doodstraf) van het Europees Uitleveringsverdrag, alsook naar het Belgisch voorbehoud bij artikel 1 van hetzelfde Verdrag (hardheidsclausule).

De Memorie van Toelichting preciseert dat het nieuwe artikel geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van het Openbaar ministerie om de opportuniteit van de vervolgingen te beoordelen (*Parl. St. Kamer 2000-2001, nr. 1179/001*). Toch leek de uitzonderlijke extraterritoriale bevoegdheidsuitbreiding die de wet verwezenlijkt een reden voor de regering om in artikel 3 van het wetsontwerp te stellen dat ze enkel zal gelden voor feiten gepleegd na 29 mei 2003, datum van inwerkingtreding. Hierdoor worden doctrinale en jurisprudentiële controverses over de terugwerkende kracht ervan vermeden in volle eerbiediging van het legaliteitsbeginsel.

Wet van 23 april 2003 tot wijziging van de Wet van 16 juni 1993 betreffende de bestraffing van ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en van artikel 144ter van het Gerechtelijk Wetboek (B.S. 7 mei 2003)

De recentste perikelen van de vigerende Belgische genocidewetgeving worden door G. VERMEULEN in het editoriaal van onderhavig num-

mer besproken. Daarom wordt gewacht tot de volgende rubriek om de op til zijnde amenderingen van een juridisch-technisch commentaar te voorzien.

Françoise THOMAS

Onderzoek

“L’harmonisation des sanctions pénales en Europe”; een onderzoek in opdracht van de Europese Commissie (Grotius II pénal).

Gedurende het jaar 2002 hebben strafrecht-specialisten uit verschillende E.U.-Lidstaten¹ en kandidaat-Lidstaten² meegewerkt aan een studieproject³ van Europees strafrecht in opdracht van de Europese Commissie en onder de wetenschappelijke leiding van het Unité Mixte de Recherches en Droit Comparé van de Université Paris I Panthéon-Sorbonne (Prof. M. DELMAS-MARTY). De titel “Harmonisatie van strafsancities”⁴ doet al vermoeden dat het project zeer ruim was opgevat. De vraag die aan de basis lag, was inderdaad zeer algemeen en raakt de hele Europese samenwerking binnen de zogenaamde derde E.U.-pijler (Justitie en Binnenlandse Zaken). In dit kader worden immers inspanningen geleverd om voor een aantal (vaak grensoverschrijdende) misdrijftypes zoals terrorisme, mensenhandel, computercriminaliteit, seksuele uitbuiting van kinderen en drughandel gemeenschappelijke delictomschrijvingen en bepaalde minimale strafdrempels in te voeren in

alle E.U.-Lidstaten. Het daarbij gehanteerde instrument is het kaderbesluit dat weliswaar enkel bindend is ten aanzien van het te bereiken resultaat en de Lidstaten nog enige vrijheid laat bij de implementatie in het interne recht, maar dat stilaan steeds gedetailleerder wordt. Inderdaad, waar de eerste harmoniserende instrumenten (het gemeenschappelijke optreden) de Lidstaten oproepen om te voorzien in “doeltreffende, evenredige en afschrikkende straffen”,⁵ verplichten de recentere kaderbesluiten,⁶ aangenomen na het Verdrag van Amsterdam, de Lidstaten bepaalde misdrijven te sanctioneren met vrijheidsstraffen waarvan het maximum niet lager mag zijn dan een gevangenisstraf van een zeker aantal jaren. De bedoeling is de verschillen in het strafrecht van de Lidstaten weg te werken, zodat er minder moeilijkheden zijn bij de wederzijdse erkenning van strafvonnissen, wederzijdse erkenning die immers de hoeksteen van de Europese samenwerking in strafzaken moet worden.⁷ Staten zijn niet geneigd rekening te houden met buitenlandse rechterlijke beslissingen wanneer zij zelf met toepassing van hun eigen strafrecht tot een totaal andere uitkomst zouden zijn gekomen.

De aanvankelijke onderzoeksopdracht die bestond uit een rechtsvergelijkend onderzoek naar de straffen en strafschalen die in de Lidstaten worden toegepast, teneinde een beter inzicht te verwerven in de mechanismen van de straftoemeting en suggesties te formuleren voor een Eu-

1. Met name België, Duitsland, Engeland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Italië, Nederland, Spanje en Zweden.

2. Polen, Rusland en Slovenië. Ook Zwitserland was bij de studie betrokken.

3. Deze studie kadert in het zogenaamde Grotius II – Pénal Programma van de Europese Unie. Zie: *Décision du Conseil établissant une seconde phase du programme d’encouragement et d’échanges, de formation et de coopération destiné aux praticiens de la justice (Grotius II – Pénal)*, doc. 8939/01 LIMITE JAI 34, van 31 mei 2001 (te raadplegen via hyperlink “<http://ue.eu.int/Jai/default.asp?lang=nl>”).

4. Zie ook: T. VANDER BEKEN, “From Brussels with love. Bespiegelingen over de invloed van de Europese Unie op het Belgisch strafrecht”, *T.Straf.* 2002, dossier 1/2002, 25p.; G. VERMEULEN en F. DHONT, “Harmonisatie van strafrecht en wederzijdse erkenning van gerechtelijke beslissingen in strafzaken”, in G. VERMEULEN (ed.), *Aspecten van Europees materieel strafrecht*, Antwerpen, Maklu, 2002, 15-20; G. VERMEULEN, “De groeiende impact van het Europees recht op het Belgisch materieel strafrecht”, in *Invloed van het Europees recht op het Belgisch recht*, XXVIIste Postuniversitaire Cyclus Willy Delva 2001-2002, Mechelen, Kluwer, 2003, 95-142; H. VAN DER WILT, “Harmonisatie van strafrecht in Europa: gewogen en te licht bevonden”, *N.J.B.* 2002, 747-752; G. CORSTENS en M. VELDT-FOGLIA, “Communautarisering van het straf- en strafprocesrecht”, *D.&D.* 2003, 103-177; A.H.J. SWART, *Een ware Europese rechtsruimte*, Deventer, Gouda Quint, 2001, 22-25; J. DE HULLU en E.A.M. VERHEIJEN, “De beoordeling van Eurostrafrecht”, *D.&D.* 2002, 689-711.

5. B.v. art. 2 Gemeenschappelijk Optreden 98/733/JBZ van de Raad van 21 december 1998 inzake de strafbaarstelling van deelneming aan een criminele organisatie in de Lidstaten van de Europese Unie, PB. L. 351, 29 december 1998, p. 1; Titel II, A, b Gemeenschappelijk Optreden 97/154/JBZ van 24 februari 1997 door de Raad aangenomen op grond van art. K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie ter bestrijding van mensenhandel en seksuele uitbuiting van kinderen, PB. L. 63 van 4 maart 1997, p. 2-6, Art. 4 Gemeenschappelijk Optreden 96/750/JBZ van 17 december 1996 door de Raad aangenomen op basis van art. K.3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen en praktijken van de Lid-Staten van de Europese Unie ter bestrijding van drugsverslaving en ter voorkoming en bestrijding van de illegale drugshandel, PB. L. 342 van 31 december 1996, p. 6-8.

6. B.v. art. 5.3 Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding, PB. L. 164 van 22 juni 2002, p. 3; art. 3.2 Kaderbesluit van de Raad van 19 juli 2002 inzake bestrijding van mensenhandel, PB. L. 203 van 1 augustus 2002, p. 1. Zie tevens een aantal voorstellen van Kaderbesluit, b.v. art. 6 en 7 Voorstel voor een Kaderbesluit van de Raad over aanvallen op informatiesystemen, COM/2002/173 def., PB. C. 203 E van 27 augustus 2002, p. 109-113; art. 5 Voorstel voor een Kaderbesluit van de Raad ter bestrijding van seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornoografie, COM/2000/854 def., PB. C. 062 E van 27 februari 2001, p. 327-330; art. 6.3 Voorstel voor een Kaderbesluit van de Raad betreffende de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat, COM/2001/664 def., PB. C. 75 E van 26 maart 2002, p. 269-273.

7. Zie Conclusies van de Europese Raad van Tampere van 15-16 oktober 1999, § 33 e.v.